СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 106. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 8 травня 1935. VOL. XLIII. No. 106. Jersey City, N. J., Wednesday, May, 8, 1935. THREE CENTS

СУД УНЕВАЖНЮЄ ЗАКОН ПРО СУСПІЛЬНЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ

ВАШИНҐТОН. — Найвищий суд Злучених Держав розглядав питання конституційности закона про пенсії на старі роки для залізничників та прийшов до переконання більшістю 5 проти 4, що цей закон не годиться з американською конституцією.

Більшість найвищого суду заявляє, що при ухвалі цього закона конґрес пішов поза обсяг своїх прав, бо конґрес не має права ухвалювати загально примусового закона про забезпечення.

Меншість найвищого суду виступає проти більшости суду з гострою критикою.

Рішення суду має велике значіння з огляду на те, що ухвали конґресу вижидає тепер проєкт Ваґнера й Костиґена про суспільне обезпечення, котрий видно спирається на тому, що конґрес має право такі закони видавати.

БОРОТЬБА ЗА БОНУС ВЕДЕТЬСЯ ДАЛІ.

ВАШИНҐТОН. — У сенаті йде далі завзята дебата за законопроєкт Винсона про виплачення ветеранам бонуса готівкою.

Сенатори, що стоять близько до уряду, знов остерігали сенат, що президент заветує проєкт на випадок його ухвалення. Давніше прихильники були певні, що на випадок заветування вони потраплять уневажнити вето кваліфікованою більшістю, одначе тепер, по недільній промові о. Коклина, вони сумніваються, чи це їм удасться.

Сенатори дістають тепер справжню повінь телеграм від виборців, як це радив о. Коклин, але ці сенатори, що заявилися вже за проєкт Винсона, не хочуть від слова відступати.

СЕНАТОР ЗГИНУВ У ПОВІТРЯНІЙ КАТАСТРОФІ.

АТЛЯНТА (Джорджія). — Серед страшної темряви й мраки заблудив у повітрю двомоторовий літак підприємства „Трансконтинантальна й Західня Повітряна Лінія", що віз на собі двох пільотів та 11 пасажирів. Коли вичерпався припас ґазоліни, літак мусів осісти 15 миль від порту. Підчас осідання згинули два пільоти, одна пасажирка та сенатор Бронсон Котинґ. Всі інші пасажири вийшли з пригоди з покаліченнями. Між ними є немовля.

НОВА БУРЯ В БРАЗИЛІЇ.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО. — Зливні дощі, що були перервалися, почались наново, і то зі ще збільшеною силою.

Ратункову роботу, котру почав уряд, треба було перервати. Через те бояться, що число жертв певно зросло.

ПОВЕНИ В ЧОТИРОХ СТЕЙТАХ.

ЛИТЕЛ РАКС (Аркензо). — Великі повени навістили так звану середньо-полудневу частину Злучених Держав. Зливні дощі, що подекуди виратували людей від бурі копоту, спричинили виливи рік, а ці грозять великими шкодами у весняних засівах.

У багатьох околицях люди мусіли втікати з фарм, положених на низовинах, на горби. Через виливи рік згинули 10 осіб.

СПРАВА ПЕРЕДВИБОРЧОЇ СТРІЛЯНИНИ В КЕЛЕЙРЕСІ ЗНОВУ ПЕРЕД СУДОМ.

ПОТСВИЛ (Па.). — У понеділок почалася тут нова розправа перед місцевим стейтовим судом проти Джозефа Бруна, бувшого повітового детектива й републиканського лідера, обвинуваченого за вбивство трох осіб підчас демократичної демонстрації на передодні виборів у Келейресі останнього листопада.

Минулого січня Бруно ставав уже на суд як обвинувачений та був засуджений за вбивство Френка Фіорелія. Тепер його судять за вбивство Андрія Костишина, Домініка Перни й Осипа Ґаловського.

СЕНЗАЦІЙНЕ ПОДВІЙНЕ ВБИВСТВО ПЕРЕД СУДОМ.

НЮ ЙОРК. — У стейтовім суді почалася розправа проти 22-літнього Джозефа Ліба Штайнмеца, обвинуваченого за вбивство своєї жінки.

Штайнмец признається, що він убив 26-го листопада минулого року свою 17-літню жінку Руту в кімнаті готелю Лицарів Колюмба. Його адвокати на розправі часто пригадують, що обвинувачений убив теж 40-літнього римо-католицького священика, о. Джозефа Ліонарда. Адвокати натякають, що вони будуть боронити обвинуваченого „неписаним правом", себто, що зраджений муж не відповідає кримінально за пімсту.

При випитуванню кандидатів до лави присяжних суддів адвокати нераз питалися кандидатів, що вони думають про таку людину, як обвинувачений, що родився Жидом, студіював у протестантській теольоґічній семинарії, а був жонатий з католичкою.

СКІЛЬКИ КАТОЛИКІВ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК. — Офіціяльний шематизм („директорі") католицької церкви в Злучених Державах подає, що число католиків у Злучених Державах і американських посілостях виносить тепер 20 і пів міліона та 30,250 священиків.

ВІДЗНАЧЕННЯ ЛИТОВЦЯ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Іван Ґрініюс, брат бувшого президента Литви, зістав відзначений теперішнім президентом Литви, п. Антоном Сметоною, великим ордером лицарів Ґедиміна за свої заслуги супроти батьківщини. Пан Ґрініюс, що проживає в Филаделфії, буде удекорований дипльоматичним представником Литви. До цього додамо, що п. Ґрініюс дуже добре обзнайомлений з українським життям і є великим приятелем Українців. **К. В.**

ЩО КОШТУЄ ВЕРСАЙСЬКИЙ ДОГОВІР.

В Парижі виставлено на ліцитацію бібліотеку вбитого французького міністра закордонних справ, Барту. Перший день ліцитації приніс 1,054,450 франків. Найвищу ціну осягнув оріґінальний примірник версайського договору з підписами Жофра, Фоша і Клемансо, який продано за 41,500 франків.

РОСІЙСЬКІ ШКОЛИ У ПОЛЬЩІ.

У Польщі є пять русских ґімназій: у Бересті, Варшаві, Вильні, Луцьку і Рівнім. Дві ґімназії, у Бересті і Луцьку, не мають права прилюдности, інші три користуються неповними правами. В усіх ґімназіях є 604 ученики, з яких батьки 293 учеників це інтеліґенти, 97 — торговці і ремісники, 86 — службовики і робітники, 74 — священики, 27 — землевласники, 27 — селяни. Оплата за науку доходить від 20 до 70 зл. Майже всі ґімназії замикають свій буджет недобором.

Народніх російських шкіл у Польщі є сім: у Барановичах, Бересті, Варшаві, Вильні, Ковелі, Луцьку і Рівному. Пять із них це приватні школи, дві державні. Усіх учеників ходить до цих сімох шкіл — 1,091.

ПРОДАЛИ ОСТРІВ ПІД МОРЕМ.

Японський промисловець Ганокура веде з державним скарбом оріґінальний процес. Ганокура купив кілька місяців тому від держави малий острівець в околиці Формози. Хотів там вибудувати собі палату і дожити спокійно віку. Заплатив четверту частину ціни і вислав туди токійських інжинірів та архітектів. Коли ці приїхали на місце — з острівця не було й сліду. Маленький землетрусик скинув острівець під морські хвилі. Ганокура домагається від держави звороту гроша; держава каже, що за землетруси не відповідає. Ганокура твердить, що такий уряд як японський, що має до діла з землетрусами, повинен брати на увагу такі явища при контрактах.

ГРАБУНКОВИЙ НАПАД У КОЛОМИЇ.

Незнані досі грабіжники напали на власника банкового дому в Коломиї, Зиґмунта Кріса, як повертався до дому, і, вдаривши його до непритомности якимсь тупим знаряддям, заграбили йому течку, в якій було 152 штук долярівок, 59 штук ріжних цінних паперів вартости понад 4,000 зл., векслі на 50,000 зл., а врешті ріжні чужі валюти вартости 4,000 зл. Пошкодований є тяжко ранений і не може описати вигляду напасників.

ПЛЯНУЮТЬ ДАЛЬШІ ПОДВИГИ ДЛЯ БЕЗЛЕТУНСЬКОГО ЛІТАКА.

Д. В. Товлінсон, що прилетів з Каліфорнії до Вашинґтону на літаку, котрим він керував тільки три рази на короткий протяг часу, збирається літати на ньому далі, щоб виказати, як скоро може літати цей літак без керманича. Він каже, що будучність розвою летництва лежить якраз у розвою літаків, що літають без керманичів та що Америка повинна заняти в цій галузі летництва провідне становище.

КЛЯСОВИЙ ПОДІЛ НАСЕЛЕННЯ СССР.

Бюлетин торговельної палати СССР оголосив таку статистику поділу населення на „кляси" в СССР. Статистика стверджує, що до 1928 р. у СССР було 17.3 проц. т. зв. пролетаріяту, який зріс до 1934 р. на 28.1 прц. Одночасно бюлетин підкреслює, що туди зачислено теж урядовців і державних службовиків. До „кляси пролетаріяту" зачисляють теж селян одноосібняків, себто тих, що не хочуть приступити до колективів, далі ремісників і халупників, і їх вважають підпорою держави. Ця друга ґрупа „кляси пролетаріяту" зросла з 2. 9 прц. від 1928 р. на 45.9 прц. у 1934 р.

Не зважаючи на натиск „пролетаріятських" чинників, у 1934 р. було ще 22.5 прц. самостійних селян, ремісників і халупників; у 1928 р. ця самостійна ґрупа творила 72.9 прц. і до 1934 р. зменшилась на дві третини.

„Буржуазна кляса", до якої зачисляють большевики більших землевласників, богатших селян, власників домів, рентієрів і купців, зменшилася з 4.5 прц. у 1928 р. до 0.10 прц. у 1934 р. В 1913 р. ця кляса населення творила 15.9 цілого населення царської Росії.

Так виглядає „клясовий поділ" населення СССР на основі офіційної большевицької статистики. В дійсности в СССР є дві кляси: невеличка числом пануюча комуністична партія, яка має всі права і привілеї, та величезна більшість населення, без ніяких прав, яке голодує, недоїдає і стогне у страшній неволі.

ЕКСПЕДИЦІЯ ДО ДЖЕРЕЛ АМАЗОНКИ.

В осени цього року вибирається до недосліджених іще областей, положених довкола джерел Амазонки, еспанська наукова експедиція. Для цього у доках пристані Валенція вибудували експедиційний корабель „Артабро". Цілу електричну машинерію цього корабля порушує мотор Дізля потужности 500 парових коней. Крім цього на покладі корабля знаходяться два літаки. Всі кабіни корабля так збудовані, що пасажири будуть забезпечені перед шкідливим впливом клімату, а саме додано всюди вентиляційні і холодільні прилади. Кабіни получені з собою так, що не треба буде зовсім виходити на поклад. Шруба корабля зроблена зі спеціяльної сталі, щоб могла ставити підчас плавби відповідний опір пням дерева, які попадають у ріку. Можна її теж вимінювати підчас плавби.

Експедиція виїде з пристані Ель Фероль, у північно-західній Еспанії.

ПРОТИСПЛЕТНЯРСЬКА ЛІҐА.

В Оксибридж, Онт., засновано товариство поборювання обмовників або сплетнярів, під назвою „Протисплетнярська Ліґа". Товариство має на меті викорінити в своїм містечку очернюючі пошепти, злорадство, кидання підозрінь і всякі інші сплетнярські замисли, що так шкідливо відбиваються на людях. Члени орґанізації мають за своє завдання не тільки поборювати сплетнярів, але й самим не обмовляти.

ВСЮДИ ГРОШЕВІ ЗЛОВЖИВАННЯ.

На поручення слідчого судді в Рівному арештовано начальника скарбового уряду, Тита Каліновського під закидом грошевих зловживань. З тої причини арештовано в Глубокому на Виленщині бурмістра цього міста, Кольбушевського. У Хелмі відбувається судова розправа проти Зенона Ґурецького, директора місцевої каси ощадности, за спроневірення 8,000 зл. У Варшаві розпочався великий процес підприємця Вацлава Ґонсьора, що спроневірив 300,000 зл. на шкоду краківської каналізаційної фірми „Бraгоб".

ЕРОТИКА НА СЕЛАХ.

Не зважаючи на крізу та важке волинське життя, Амор знаходить собі тут немале поле для своїх збитків. Софія Романюк із села Колодежа на Луччині від довшого часу мала близькі зносини з місцевим амантом Іваном Тлумачем. Навіть умовилася з ним утекти з села. Раптом зявився в селі другий, кращий. Романюкова „виповіла" любов Тлумачеви, щоби віддати своє серце новому коханцеви. Тоді Тлумач вийняв револьвер і вистрілив. Стріл хибив і поцілив гостя зрадниці, Романа Шевчука. Чоловік Романюкової аж після цього випадку довідався, що від довшого часу носив „роги". — Подібне робиться й на Поліссі. Жінка мешканця Пружан, Йосипа Курачика, кохалася з сусідом М. Сіваковським. Коли Курачик піймав їх разом і зчинив авантуру, Сіваковський стрілом з револьвера поклав його трупом на місці. — Мешканець Здолбунова, М. Семенчук, ставши безробітним, почав красти й попав до вязниці. Приятелі поінформували його, що буцімто його жінка зраджує його. Коли врешті Семенчук вийшов з вязниці, з місця зчинив жінці авантуру, виволік її з хати на вулицю і вдарив ножем у голову. Поліціянт перешкодив убивству. Семенчукова довго лежала в шпиталі. Окружний суд у Рівному засудив Семенчука на 4 роки вязниці.

НОВИЙ ҐЕНЕРАЛ-ҐОВЕРНОР КАНАДИ.

Король Юрій V. іменував Джана Бюкена ґенеральним ґоверн ором Канади.

Новий ґенерал-ґоверно р був до хвилі іменування послом в англійськім парляменті. Після оголошення його іменування Бюкен автоматично перестав бути членом парляменту.

Джан Бюкен має 59 літ. Він є відомим істориком і письменником. Написав більше ніж 50 новель, історій, біоґрафій і театральних штук. До останнього моменту був помічником редактора англійського тижневика „Спектейтор". У часі війни був кореспондентом з поля боїв. Його цінять як історика великої війни.

СОВЄТИ ДАЛІ НИЩАТЬ УКРАЇНСЬКИХ УЧЕНИХ

ЛЬВІВ. — З надійшовших з Києва „Вістей" (ч. 74) довідуємося, що на сесії Української Академії Наук затверджено пропозицію академіка Палладіна про виключення з дійсних членів УАН академіка Перетца, засудженого за антисовєтську діяльність.

До цього треба додати, що академік Перетц ніколи політикою не займався і відомий тільки як кабінетний учений. Його засуд можна і треба вважати тільки черговим ударом по українству. Академік Перетц потерпів очевидно тільки за свої українознавчі праці.

НАУКОВИЙ ЗІЗД УКРАЇНСЬКИХ ЛІКАРІВ І ПРИРОДНИКІВ.

ЛЬВІВ. — У днях 20—22 квітня б. р. відбувся пятий науковий зїзд українських лікарів і природників. Одночасно Українське Лікарське Товариство обходило 25-літній ювилей свого існування. На зїзд прибула між іншими і лікарська делеґація з Праги. Слід підкреслити, що виголошені реферати і дискусія стояли на дуже високому рівні.

ФІЛІЯ ЗЕМЕЛЬНОГО БАНКУ.

СТАНИСЛАВІВ. — З днем 1. травня б. р. відчинив Земельний Банк Гіпотечний у Львові свою філію в Станиславові. Забрало кілька літ старань, щоб можна було виклопотати в польського уряду дозвіл на відкриття цеї філії. Станиславівське громадянство зможе тепер полагоджувати всі банкові справи у своїм банку.

ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНИЙ КОНҐРЕС НАРОДОЗНАВСТВА.

БЕРЛІН. — У вересні цього року відбудеться в Берліні інтернаціональний конґрес народознавства. Конґрес матиме чисто науковий характер. Правдоподібно в центрі уваги наукового світу, що зїдеться на цей конґрес, буде расова політика взагалі і її практичне примінення в Німеччині. Є надія, що й українські вчені возьмуть участь у тім конґресі. — (УП, Берлін).

МІЖ „ПРИЯТЕЛЯМИ".

ДАНЦІҐ. — Дійшло до зірвання всяких зносин між Польською Телеґрафічною Аґенцією (ПАТ) і пресовою централею данціґського сенату.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ СВЯТКУВАЛА ЮВИЛЕЙ КОРОЛЯ.

ЛОНДОН. — Міліони людей віднеслися зі щирістю до короля Юрія Пятого і його родини в дні його 25-літнього ювилею вступлення на британський престол. Кажуть, що можна рахувати на сотки тисяч тих, що не спали цілу ніч, а ждали на занятих місцях, щоб хоч поглянути на королівський похід до катедри св. Павла, де відправлено богослуження в приявности короля і королевої, королівського двору та представників доміній.

Сонце гарно пригрівало й це причинилося теж до величности хвилі. За зарезервовані місця, з яких можна було приглядатися походови, плачено по $75. У своїй бесіді король підкреслив, що віддасть решту своїх літ службі народови, а візвав теж молодь, будучність краю, бути готовою віддати душу і тіло за вітчину.

ХТО ВІДМОВИВСЯ ВІД ЮВИЛЕЮ?

ЛОНДОН. — Ірляндська република не була офіціяльно заступлена на ювилею. Один з мейорів відмовивсь удекорувати місто, бо казав, що за ті гроші може годувати довший час 30 безробітних. Большевики перетягнули підчас паради через одну з вулиць велику стяжку, на якій виднів напис: „Славний ювилей: безробіття, голод і війна".

СТАЛІН ВИЯСНЮЄ ТЕРОР.

МОСКВА (Росія). — Совєтський диктатор Йосиф Сталін говорив до молодих кадетів про теперішню совєтську владу. Він признався, що вона була жорстока, що не звертала уваги на людські жертви, що машина була більше варта ніж людина. Але все те було тому, казав Сталін, що Совєти були в безнастаннім страху перед війною. От тому край механізовано й колєктивізовано зі страшною скорістю. Бо інакше, казав далі Сталін, не можна було забезпечити існування соціялізму, бо було побоювання, що імперіялістичні держави нападуть на Совєти і знищать совєтську владу. От тому треба було ощаджувати на поживі, на школах і т. п., щоб тільки дістати засоби для піддержання промислу і технічного піднесення краю. Тепер уже можна завести полекші. Досі, кінчив Сталін, вважали ми кличем „Техніка — в першу чергу", а тепер треба поставити інший клич, а це такий: „Персонал — у першу чергу". Тепер уже не треба вважати машини найдорожчим скарбом. Вже можна звернути увагу і на людину.

ПАПА ПРОТИ НІМЕЦЬКОГО ПОГАНСТВА.

ВАТИКАН МІСТО. — Папа натаврував остро націстичний зворот до давніх німецьких поганських часів. Говорив про це при витанню німецьких паломників.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30. 1911 under the Act of March 8. 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з анґлійською частю):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$ 2.00	One year	$ 2.00
На пів року	$ 1.25	Six months	$ 1.25
В Джерзи Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СОВЄТИ І ФРАНЦІЯ

По довгих коровводах таки вкінці прийшло до заключення французько-совєтського договору. Як тільки рознеслися перші вісти про цю подію, зявилися теж і перші коментарі, написані під вражінням цеї „епохальної події". Так писали про неї ще тому два, чи три дні. Писали, що це віднова давнього воєнного союза, заключеного до світової війни між демократичною Францією і Росією, як абсолютною монархією. Писали, що це зайшла тільки та зміна, що отсе заключив тепер такий самий договір буржуазний уряд з урядом комуністичним.

З того виходилоб, що Франція забула за десятки міліярдів, які свого часу вложила в царську Росію і втратила, й готова тепер вкладати нові міліярди, щоб за них підготовити Совєти і зробити їх боєспосібними на випадок, якби прийшлося боронити Францію перед Німеччиною. І виходилоб, що Совєти готові піти на кождий поклик Франції, якби її заатакувала Німеччина.

Та ми бачимо, що по кількох днях роздумувань приходять знавці таких справ до переконання, що шкода було того всього шуму, що його звязувано з французько-совєтським договором. На ділі цей договір не варта й фунта клаків. Він навіть не має тої сили, що договір льокарнський. Крім того Франція так штучно його уложила, що ледви чи вона зможе і схоче піти ратувати Совєти на випадок війни. Вона погодилася дати евентуально гроші на розбудову совєтських залізниць чи виеквіпування їхньої армії й т. п. Але за те буде відразу брати від Совєтів нафту й інші товари. Значить, на ділі й тут вона ніякої ласки Совєтам не робить.

Та цей договір мав би ще сяке-таке значіння, якщоб до нього приступила Англія. Тоді доперва можнаб говорити про сякий-такий протинімецький бльок. Як довго цього нема, так довго Совєти і Франція стоятимуть на тім, на чим стояли до підписання цього договору. Для Совєтів має цей договір хіба те значіння, що можуть похвалитися, що отсе перший раз вдалося їм увійти в тісніші зносини з одною з європейських великих держав.

Оте все реалістичні совєтські політики добре знають. І тому не сидять тихо, але шумом дурять свої маси і страшать своїх ворогів. Для таких цілей влаштовується оттакі паради як та з Першого Травня. Була вона влаштована саме в часі заключення французько-совєтського договору як маніфестація військової совєтської сили. Тисячі літаків літали в повітрю, а тисячі тенків сунули вулицями, щоб задемонструвати осяги і силу „робітничо-селянської влади". Мабуть слаба, таки дуже вона слаба, ота „робітнича влада" коли маніфестує свою силу гарматами й баґнетами та договорами з буржуазією.

ПОЧУТТЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТИ

В останній (за лютий-березень 1935) книжці „Самостійної думки", що виходить у Чернівцях, проф. А. А. Андрієвський у цікавій статті про „Основні елементи правосвідомости українського народу" підніс між іншим справу, над якою варта троха більше спинитися: „Здається, — пише він — нічим так не зловживають Українці, як поняттям **національно-політичної відповідальности.** На кожному кроці ми чуємо про відповідальність, і на кожному кроці бачимо, що почуття відповідальности в нас іще не прищепилось. Українець не любить відповідальности: кожний свій учинок намагається прикрити якимсь іншим авторитетом. Простий селянин прикривається „громадою", політичний діяч — „партією", чи „організацією".

„Ніде — пише він далі — так, як серед Українців, не зловживають словами „партія", „громадянство", „комітет", і ніде мабуть нема стільки національних зрадників, свідомих і несвідомих, як серед Українців. Відсутність відповідальности коїть усе це лихо".

Причина цієї відсутности відповідальности, на думку автора, лежить у „психіці самого народу", бо, мовляв, „Українці занадто мягкотілі і милосердні до своїх національних злочинців; більше прощають, ніж карають. Через це витворюється політична розпуста, легкодумство, легка зміна своїх поглядів під впливом політичних обставин".

Отже тут ми дозволимо собі не погодитися з шановним автором. „Психіка нашого народу" тут цілком ні при чому. Навпаки, він сам наводить приклад Тараса Бульби, який убив сина за національну зраду, — приклад, що його Гоголь створив відповідно саме до національної психіки українського народу. Причини цього явища треба шукати не в „психіці нашого народу", а з одного боку **в чужій,** принесеній нам із Заходу штучній ідеольоґії демократизму, як культу „числа", культу „скільксти", а з другого боку — в натуральному для дрібних душ почуттю страху перед чужою силою, та звязаного з ним культу матеріяльного успіху.

Щодо впливу демократизму, як культу „числа", „більшости" (не дурнож у нас так довго було в моді хвалитися, що ми „найдемократичніша нація"), то італійський публіцист Р. Сустер так писав про це в Антиевропі (кн. V за 1929 р.): „Демократія, вигадавши парляментаризм і більшість, що має урядувати, скасувала імення, заступивши його цифрами. Інакше кажучи, вона звільнила особи від почуття відповідальности, покривши їх анонімом народньої волі" (стр. 347).

З другого боку французький академік Флесинжер, відомий своїми дослідами соціяльної психольоґії, писав свого часу в „Фіґаро", що почуття відповідальности вражено на смерть „декларацією прав людини" та славословієм маси: „Скільки ще знайдеться людей, що відчувають амбіцію виконати обовязок чесної людини і виповнити завдання, що на них випало, в світлі духового ідеалу, від якого вони сподіваються свого удосконалення? Ідеалом зробилося виробництво серіями, і ніхто не виявляє ніякого бажання перевести свою працю краще, ніж хтось інший, бо праця втратила особистий характер, і тому не сприяє розвиткови амбіції та не дає ніякої інтимної радости внутрішнього задоволення. Відповідальність, що була колись — і повинна би була так назавжди залишитись — індивідуальною, особистою, зробилася колективною", що означало перехід до байдужности і втрату взагалі всякої відповідальности.

Колективна відповідальність є завжди лише фікцією, фактичною відсутністю всякої відповідальности. У нас, за короткотревалі часи нашої державности при Центральній Раді, українські політичні партії, що намагались імітувати життя парляментарних партій у західній Европі, дуже любили робити заяви в тому змислі, що за це чи за інше „ми, мовляв, беремо (чи не беремо) на себе повну відповідальність". Фактично складаючи такі і подібні заяви, вони знали дуже добре, що — на випадок помилки — ніхто їх до тої відповідальности не потягне, бо щоби потягнути політичну партію до відповідальности, треба уряду, який стояв би понад партіями, а не був їх ставлеником.

А тимчасом ця колективна відповідальність, що на ділі виявляється фікцією, розвиває почуття **й індивідуальної невідповідальности.** Труслива людина, що її спокушує якийсь ризиковний крок, замісць того, щоб узяти на себе за нього повну відповідальність і дістати у свойому суспільстві або лаври або зневагу, ховається за „колективну відповідальність" і тим деморалізує себе саму і — що є важнішим — деморалізує суспільство. І тут не поможуть ніякі „справедливі кари", що їх хотів би вжити якнайбільше — для виховання національної дисципліни — п. А. А. Андрієвський, бо поки існують партії, себто **різні взаємно ворогуючі політичні організації,** вони все будуть намагатися вратувати свого співчлена від кари, щоб уратувати свій власний партійний престіж. У боротьбі за відновлення почуття відповідальности треба перш за все розпочати і перевести енерґійну боротьбу проти партійництва, що нищить почуття відповідальности, проти культу отої фікції групової відповідальности, що є погубна для всякої, не лише політичної чи національної, але й для технічної діяльности. Сирцов, один з ерархів большевицької московської партії, так висловлювався в 1931 році про відсутність почуття відповідальности в совєтських установах: „У нас директори фабрик тільки шкодять організації праці і введенню відповідної дисципліни. Чому? Перш за все бракує цілковито почуття відповідальности. Замісць того існує величезна невідповідальність, страшна млявість, передача відповідальности з одного кінця ланцюга у другий. Директор звалює відповідальність на фабричний комітет, комітет — на комуністичну ячейку, ячейка — на техніків, техніки — на робітників, робітники — один на одного, фабрика — на трест, трест — на Вищу Економічну Раду, цей останній — на фабрику і т. д. Витворюється зачароване коло". („Антиевропа" 1932, III, стор. 175).

Маса ніколи не турбується про наслідки своїх актів. Маса живе лише сучасним. Для неї впрост неможливо уявити собі будучність і взяти на себе за неї відповідальність. Відповідальність мусить нести хтось інший, той, хто керує масою. Але для керування масою треба мати особливі прикмети, з котрих найголовнішою є рішучість. Маса ніколи не визнає над собою влади нерішучих, труслидвих провідників.

І саме тому ми не можемо погодитися з визначенням А. А. Андрієвського, що „відповідальність — це сильне почуття **страху** чи благоговіння, що стримує кожного від порушення національних заповідей".

А. А. Андрієвський думає, що в Українців можна булоб виховати почуття відповідальности шляхом виховання цього **страху.** Думаю, що цей шлях ні до чого доброго не довів би. Страхом нічого не виховаєш, хіба знівечиш. Почуття відповідальности може прийти лише з розвитком власної і національної **гідности,** з розвитком громадської й особистої **сміливости,** коли людина не тільки не ховатиметься за спини „громади", чи „партії", чи „організації", а навпаки, перейматиме на себе відповідальність **за громаду, за партію, за організацію.** Так, як це зробив Мусоліні в траґічнім переломовім моменті, при кінці 1924 і на початку 1925 року, коли зо всіх боків посипалися на фашистівську партію обвинувачення в ріжних злочинах супроти держави і нації. „Я беру на себе — проголосив тоді Мусоліні в парляменті 3. січня 1925 року — цілу політичну, моральну й історичну відповідальність за все, що сталося". І далі: „Якщо фашизм був лише рициною та резиною, а не пишною пристрастю кращої італійської молоді, винуватьте в тому **тільки мене.** Якщо фашизм є тільки асоціяцією злочинців, **моя** в тому відповідальність". Більшість людей є занадто слабодуха, щоб брати на себе відповідальність не тільки за себе, але й за інших. Герой, провідник народу робить своєю долю цілої нації, переносить її болі і радости, честь і ганьбу. І робить це не тому, що його ніби виховали в **„страху"** перед публичною опінією, в „страху" перед карою, що міг би він понести, коли би пішов проти тої громадської опінії, а навпаки, тому, що в його **душі,** в його **серці** живе виплекане почуття **власного** обовязку, власне мірило того, що можна і що треба. Така людина міряє свої вчинки мірилом не дешевої популярности, а мірилом **суду** пулярности, а мірилом **суду історії.** Відповідальність, як сказав Юр. Липа у „Віснику" (кн. I за 1935), може бути тільки добровільна, підказана **внутрішнім** голосом, а не наказом згори. Іноді, щоб задовольнити почуття відповідальности, треба порушити дисципліну, а не сліпо йти за нею, як думає А. А. Андрієвський.

„Відповідню до теперішньої концепції держави — пише Гітлер у своїй славнозвісній книзі „Мій бій", що зробилась евангелієм націстівської Німеччини — ґенерал дивізії, отримавши наказ не стріляти, виконав би свій обовязок, колиб не стріляв, хочби й уважав, що для поратунку справи **необхідно** стріляти; бо буржуазний світ сліпої **формальної** слухняности вважається дорожчим від життя нації. Відповідно до концепції націонал-соціялізму, навпаки, в подібних моментах треба вимагати не слухняности кволому проводови (що може бути просто не в курсі справи — Е. О.), але слухняности національному колективови. В такім часі треба відчути обовязок бзяти на себе **особисту відповідальність** перед цілим народом, а не ховатися за наказ вищої команди". (Гітлер „Майн Кампф" 1934 р., стор. 233).

Ні, почуття відповідальности не має нічого спільного зі страхом, а навпаки, дуже багато зі сміливістю і геройством. Той, хто боїться, думає все про себе; той хто відчуває відповідальність, думає про інших. Той, хто боїться, ховається за спини інших („громади", „партії", „організації"); той, хто почуває відповідальність, виступає все з відкритим чолом. Той, хто боїться, вимагає геройських учинків від інших; той, хто почуває відповідальність, ставить вимоги перш за все **до себе самого.** Той, хто боїться, намагається сховати свій страх за голосними фразами; той, хто почуває відповідальність, вперто працює...

Евген Онацький,
Рим.

ПРОТИ КОЕДУКАЦІЇ.

Католицька акція в Кракові звертає увагу родичів, щоби хлопців записували до шкіл мужеських, дівчата до жіночих, а не до коедукаційних (мішаних).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ВИХОВАННЯ ХАРАКТЕРУ.

Зприводу конвенції Краєвого Союза Родичів і Вчителів, що відбулася при кінці квітня в місті Майамі, в Флориді, д-р Джозеф Артман, голова Союза, підчеркував як найважнішу частину конвенції ці точки, що зміряють до зрозуміння виховання характеру.

Замітно, що цей великий виховник уважає головною цілю школи не знання, а виховання характеру.

У своїм привіті цій конвенції президент Рузвелт підчеркував вагу родинного дому як виховного чинника.

Певно, що школа може багато зробити для виховання характеру, але головну ролю в тому відограє дім, себто родина.

ЧИ ВІЛЬНО ЦЕ ЖІНЦІ?

Суд у Мишиґені мав розглядати питання: чи вільно жінці знищити автомобіль?

Показуєтья з позву, що жінка покраяла ґумові колеса нового родинного автомобіля. Коли чоловік хотів дістати проти неї „варант", щоби її пізвати за відшкодування, прокуратор спершу відмовився дати „варант", колиж дав, жінка противиться цьому через адвокатів, бо, мовляв, не можна арештувати за знищення спільної подружої власности.

Цікаво: що це за жінка, що нищить спільну власність? Чи не сестра це того, що казав: „Най мене люди бють! Так моїй жінці треба!"

ЩО РОБЛЯТЬ АДВОКАТИ?

Федеральні аґенти арештували оноді в Ню Йорку 24-літнього Луиса Бараша під закидом підроблювання грошей. По дорозі до вязниці Бараш сказав, що він голодний, та хотів би вступити до ресторану дещо попоїсти. Аґент згодився. У ресторані послугач приніс їм замовлену їжу и поки розкладав їм тарелі, прислухувався їх розмові.

„Чи мені треба буде мати адвоката для такої справи?" — питається Бараш аґента, що його арештував.

„Певно, що треба буде!" — каже ресторанний послугач. „І я вас буду боронити!" Бараш думав, що це жарт, та послугач скоро пояснив йому, що він помагає в ресторані підчас обіду, але він властиво з професії адвокат. І він скинув зі себе білий фартух, одяг добре вигладжену блюзку, гарний капелюх та пішов з аґентом і арештованим до суду. Суддя признав його за адвоката й він робив там усе, що треба для оборони.

І ресторанний послугач дістав не тільки клієнта, але и багато розголосу в ґазетах. Чи не варта?

КОЛИ ПОЧИНАЄТЬСЯ ЖИТТЯ?

Про це всяко думають.

Недавно втопився чоловік, що стратив маєток у 30-тім році життя.

Професор Питкин написав книжку: „Життя починається по 40-році віку".

У місті Нютон, Н. Дж., зібралися річні збори Клюбу Вісімдесятників Повіту Сосекс, на котрім 85-літній президент клюбу говорив, що життя починається у 80-тім році віку.

Може старість справді, як там хтось каже, не факт, а тільки духовий настрій?

БОЖЕВІЛЬНІ МАЛЮЮТЬ.

Один із директорів великої санаторії для божевільних в Еспанії зорґанізував виставу образів своїх пацієнтів. Знавці мистецтва ствердили, що між тими образами є вартісні твори. Лікарі та вчені, що поцікавились такою спробою, з деяких творів складуть окрему виставу, недоступну для публики.

ОПОВІДАННЯ СТАРОГО БУШМАНА ПРО ПАВІЯНІВ

Подорожник В. Шіц описав свої пригоди в південно-східній Африці підчас повстання Готентотів. Він у товаристві одного туземця мав розслідити гори Тірас.

На заході межують ті дикі гори з пустинею Наміб, яка не має ні води ні рістні. Там повстанці не могли удержатися. Я виїхав із півдня на схід і легко міг ствердити, чи не веде свіжий слід у гори.

Три дні їхали ми вже, перешукували зкраю провалля, та нічого не знайшли. Води також не надибали. Нічю пускали ми коні пастися на припонах, не здіймаючи сідла. Бо треба було бути дуже обережним. За дня великі стада павіянів на краю гір слідкували за нами, як ми їхали. Звичайно напасливі малпи скочували час від часу якийкамінь, та зрештою позволяли нам їхати в спокою. Рідко коли бачив я стільки малп, як тепер. Коли нічю коні задзвонили вудилами, зараз із гір роздавалися глухі крики павіянів: Еґ, еґ, це кричали так стежі, що їх поуставляли малпи.

Я здогадувався, що ми мусимо бути недалеко від Сінклер-Майн, від давна нечинної копальні міди. Там мусілиб ми знайти воду. Ведучи коні за собою, що по дорозі паслися, ступали ми помало в тіні грізно звисаючих скель. Правобіч степова трава потопала в блідому місячному сяйві. Нараз мені здалося, начеб я побачив якесь світло. Та як я і не перешукував очима чорні скелі, не міг я вже відшукати того світла. Вкінці ми стали переходити пісками та перешукували скелі здолу. Туземець показав уперед і вкінці добачив я невеличкий ясний дим, що простісенько знімався вгору зпоміж чорних скель у підніжу гори. Ми підсуваємося далі вперед із крісом, готовим до стрілу. Як ми виглянули поза скелю, побачили поморщене лице старого Бушмана, що видивився на нас здивовано.

— Відкиньте ваші рушниці, я сам один! — кликнув Бушман до нас півголосом.

Я здивувався, що він так плинко говорить до нас у діялекті „нама". Тим карликам можна довіряти до деякої міри. Вони вже на вимертю, ще лише поодиноко вештаються тут на півдні кольонії. Невеличка запаска з козячої шкіри, невеличка торбина з такоїж шкіри. В торбині карлики мають кресало, гадючину отрую, короткий ловецький ніж і коротку булавку (киянку). Готентот їх смертельний ворог. А що цей старий Бушман каже мені, що в горах нема ніодного Готентота, я напевно можу вірити йому, що він говорить правду. Радо веде нас до джерела, потім вертаємося до ватри й пускаємо коні. Я дав Бушманови тютюну, він починає оповідати. При цьому живо ґестикулює. Коли говорить про щось страшного, оглядається переляканий кругом себе. Мет киянкою описує рухом руки. Прихід і відхід якоїсь істоти слідкує очима. Звуки природи передає голосом.

— Ти бачив у горах багато павіянів — починає він. — Тож знай, що тут нема ніодного Гогентота. Бо Гогентот це також ворог павіяна. Павіяни старші від усього, що ми знаємо, та ще старші будуть вони. Як далеко сягає наша думка, були в цій країні лише два пани. Там, у безводному степу, ми, яких зовуть поганими карликами; тут угорі в горах — павіяни. Ми Бушмани! Потім прийшли „нама": Гогентоти! За ними й за всіми білі люди. Ви також відійдете. Останеться лише павіяни. Ніякий чоловік не буде вбивати павіянів. Навіть ви білі, хоч вірите, що можете все. А як убєте павіянів, то знайте, що ви вбили сотворіння, ліпше від вас самих. Потім переслідуватиме вас лиха доля. Навіть ми не важимося полювати там, де живуть павіяни. Чи ти не бачив тих, що живуть тут у горах, як вони що дня сходять у степ по поживу? Тому, що ваші їздці або Готентоти тепер у бою, то вони мандрують. Попереду великі, сильні, досвідчені в боях. За ними вояки. Широким колом окружають табор жінок і дітей. Як ваші стійки згори розглядаються по степу, так у них роблять найстарші та найбільше досвідчені. В поході в них якнайстрогіший порядок. Неслухняних карають смертю. Як дуже вони схожі на білих! Поглянь на павіянів, які опинилися в неволі! Вони люблять підхмелитися. Бо вони пють радо ваше пиво й ваше вино. Вони вимахують поперед себе руками, як розсердяться, зовсім як ви. Та коли вони вирвуться й утікнуть на волю, то вже більше не мають права жити серед свого народу. Їх розшарпають павіяни там у горах. А ви не повинні йти в ті гори, де живуть павіяни! Не шукайте їх вод у проваллях і печерах тай не відганяйте їх із їхніх місць. Одним павіянам належиться цей край, а хто провиниться супроти них і їх виганяє, того виженуть, як досі білі всіх вигнали.

Країна павіянів! Такі слова часто можете почути в південно-західній Африці. І чи справді нема зеренця правди в цьому оповіданні старого Бушмана?

НЕ КОЛЮМБ, А МІЛЛЄР.

Німецький професор Ернст Ціннер відкрив неабияку річ: він стверджує, що Америку не відкрив Колюмб, а Німець Йоганнес Міллер. Той Німець уродився в 1435. р. біля Кенігсберґа, мав велике астрономічне знання і показав Колюмбови дорогу до Америки. Тимто слава Колюмба не заслужена. Досі не знаємо, чи цей Міллер сам їздив до Америки, чи тільки післав Колюмба.

20-ТА РІЧНИЦЯ ВИСТУПУ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ.

Дня 28-го березня 1935 р. за ініціятивою кількох бувших Українських Січових Стрільців повстав у місті Вінніпегу комітет для вшанування 20-тої річниці виступу У. С. С. на арену світової війни. До цього комітету ввійшли представники культурно-освітніх товариств, як інституту „Просвіти", Народного Дому і Рідної Школи ім. Шашкевича, дальше запомогових братств, парохій, Взаїмної Помочи і Союзу Гетьманців — Державників.

Комітет на чолі з п. Іваном Байдаком як головою і Д. Микитюком як секретарем солідно та гідно приготовили цю рідку річницю. Свято розпочалося в суботу вечором, дня 13-го квітня, врочистою панахидою, яку відправили священики трох місцевих парохій, а саме о. д-р Кушнір, о. Головка і о. Божик у церкві св. Покрови. В неділю, 14-го квітня, в часі богослужень продавано нагрудні стяжечки з написом: Українським Січовим Стрільцям, 1914-1935. За Україну, за її волю, за честь і славу". З розпродажу цих стяжок зискано $43.00 на українських інвалідів.

Святочна академія почалася 14-го квітня пополудні в салі інституту „Просвіти". Українське громадянство дало наглядний доказ, що вміє вшанувати память своїх героїв, бо найбільша саля була заповнена вщерть. Зразковий порядок удержували окремо призначені до цього стрільці-впорядчики. Цілий час академії панував на салі святочний настрій.

На почесних місцях сиділи бувші члени Української Галицької Армії, старшини, підстаршини і стрільці. З 2,000 У. С. С., які зложили присягу в Стрию 1914 року, були присутні на салі пять: М. Гетьман, Д. Микитюк, Т. Пушкар, С. Мотало і П. Габа.

Це свято звеличали своєю присутністю між іншими посол до провінціонального парламенту Н. Бачинський, членкиня шкільної ради пані М. Димова, о. Головка, о. Божик, також були присутні майже всі предсідники зі своїми членами заряду тих організацій, які взяли участь у підготовлі цього свята.

Свято відкрив голова комітету, п. І. Байдак, який у своїм добре обдуманім вступнім слові між іншим зазначив, що таке свято обходять перший раз Українці не лиш у Вінніпеґу, але й у цілій Канаді. Доклад-нй реферат про початки У. С. С., їхні геройські боєві подвиги в світовій війні та їх значіння для нашої визвольної традиції виголосив редактор „К. Ф.", п. Т. Дацків.

Програма була коротка, але добірна. Виступали три хори культурно-освітніх товариств, як інституту „Просвіти", Народнього Дому і Рідної Школи ім. М. Шашкевича під проводом п. Т. Губіцького, Е. Турули і Ю. Цукорника. Всі диригенти то значні музичні індивідуальности і їх хорові продукції своїм патріотичним тоном та бездоганним вишколенням стрілецьких пісень полонили серця слухачів. Сольові виступи пані Е. Біберович і пані Н. Гречки полишили по собі дуже гарне враження. На фортепяні приграввали знані українській публиці панна М. Коваль і Ів. Мельник. По майстерськи, з незвичайним чуттям віддали свої прекрасні деклямації панна Е. Боднар і бувший У. С. С. Мотало, а сімлітня Леся Бакун своїм дитячим голосочком зворушила деклямацією п. з. „Смерть Стрільця" всі серця, за що одержала гучні оплески від слухачів. Укр. народній танок малого Мир. Лехова випав, як усе, надзвичайно чарно, якому треба дати щире признання. Не дивно, що його танок привитала публика бурею оплесків і вимагала від нього надданків. Мішана орхестра Рідної Школи ім. М. Шашкевича і тріо панночок д-ра Новака віддали дуже добре вязанку українських народніх пісень.

Це рідке Свято-Річниця закінчилось канад. і націон. гимнами. З чистого зиску призначено 70 долярів на допомогу українським інвалідам у Львові, а 22 доляри для Червоної Калини на видання історії У. С. С., яка має появитися в цім ювилейнім році.

На закінчення скажу, що цей комітет може бути гордий з овочів своєї праці, бо це свято увінчалося повним успіхом, як моральним так і матеріяльним, а рівночасно українська публика мала нагоду переконатися, як треба влаштовувати подібні свята чи академії.

М. М.
бувший хор. У. С. С.

КВЕСТІОНАР

ЗВЕРНЕНИЙ ДО ЧЛЕНСТВА У. Н. СОЮЗА, ЯК ТЕЖ ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА В АМЕРИЦІ В СПРАВІ ЗБІРКИ СТАТИСТИЧНИХ ДАТ ДО ІСТОРІЇ НАШИХ ГРОМАД.

Назва місцевости. ______________________________

Приблизне число Українців, що живуть у тій місцевости. ______________________________

Коли осіли в тій місцевости перші українські іміґранти і звідки вони прибули. ______________________________

При яких роботах заняті наші робітники. ______________________________

Скільки має місцевість українських товариств. ______________________________

Чи є українська церква (або церкви). ______________________________

Чи є Український Народній Дім. ______________________________

Чи є українська школа ______________________________

Скільки є українських бизнесів і які. ______________________________

Чи є українські професіоналісти (лікарі, адвокати, вчителі, аптикарі і т. д.). ______________________________

Чи є українська бібліотека (або бібліотеки). ______________________________

Чи є організації тут родженої української молоді; а як є, то скільки їх? ______________________________

Замітніші події з життя громади. ______________________________

Просимо дати відповіди на ті питання, а зібраний у той спосіб матеріял вислати по змозі якнайскорше на адресу „Свободи". Імена тих, що зберуть ці матеріяли, будуть поміщені в Пропамятній Книзі У. Н. Союза.

ВИЯСНЕННЯ

в справі квестіонаря, зверненого до членства У. Н. Союза, як теж до українського громадянства в справі збірки статистичних дат до історії наших громад.

Квестіонар є так уложений, щоб можна було його виповнити навіть у таких громадах, де нема ніяких наших людей, що моглиб написати довшу, цікаву історію громади. І річ ясна, що коли мова про більші осередки нашої іміґрації, або про такі місцевости, де є громадяни, що можуть і схочуть написати щось більше з українського життя тих місцевостей, то це є не тільки вказаним, але й пожаданим таке зробити. Ми навіть не припускаємо, щоби більші громади обмежились до кількох сухих дат. Навпаки, ми віримо, що в кождій більшій громаді знайдеться якась патріотична особа, що володіє незле пером, що знає місцеві відносини, а попри те завдасть собі немалого труду розпитати деяких найстарших громадян даної місцевости про початки громади, як теж зібрати ті дати, які нам треба мати, щоб ми могли помістити в Пропамятній Книзі У. Н. Союза хоч коротеньку історію принаймні більших і менших осідків нашої іміґрації.

Чим більше хто збере відомостей, тим краще. Схоче хто, наприклад, вичислити по імени всі місцеві товариства і зазначити їх характер — дуже добре. А як це буде йому затяжко, то хай хоч подасть загальне число.

Щоби був порядок і щоб ми визнавались, хто цею справою займається, ми будемо проголошувати в „Свободі" імена тих осіб, що нам надсилатимуть матеріяли, як і тих, що нас повідомлять, що вони взялися до збирання тих матеріялів у певній місцевости.

В „Свободі" ми подаємо тільки найпростіший формуляр. А хто хоче описати хочби коротко історію якоїсь громади, мусить, річ ясна, писати на окремім папері, а не на тім формулярі, що видрукуваний є у „Свободі".

Разом з тим подаємо, що ми вже одержали дуже гарний опис **історії української громади в Шикаґо Ілинойс**, вироблений інж. **Степаном Куропасем**.

Далі зголосили написання історії таких громад:

Филаделфія, Па.: д-р Павло Дубас.

Нюарк, Н. Дж.: Стефан Шумейко.

Йонкерс, Н. Й.: о. М. Кінаш.

Хто наступний?

ВІДОЗВА

до односельчан села Кут Товстецький, повіт Скалат.

Дорогі наші Браття і Сестри! Ми, Українці зі згаданого села, звертаємося до Вас із зазивом і просьбою про поміч. Передовсім звертаємося до односельчан села Кут, як і тих, що походять з околичних сіл.

Вперше ми зясуємо вам наше становище: Громадяни з села Кут Товстецький заснували в себе в 1925 р. читальню „Просвіти", яка вже десятий рік коморує по селянських хатах і веде свою діяльність. Та останніми роками нам уже було затісно в селянській хаті, а відповідного приміщення не маємо. Так отже наші обставини змусили нас рішитися збудувати дім, деб ми могли підносити свідомість нашого села і виховувати наше молоде покоління в рідним дусі. По інших більших і щасливіших селах вже мають свої домівки, збудовані їх силами і при щедрій помочі братів і сестер ізза океану. Отже до теперішнього часу вдалося нам з тяжким трудом купити площу і збираємо матеріяли на будову читальняного дому. А що наше село невелике і не багате, бо в 1917 році в часі війни було знищене до тла, тому ми просимо Вас Браття і Сестри ласкавої помочі. Хто з Вас любить своє рідне село і взагалі свій рідний край, хай займеться ласкаво збіркою добровільних датків на ту ціль і допоможе нам у нашім змаганню. Хоч ми знаємо, що й Вам не всім легко живеться, то при добрій волі, чия зможність і ласка, поможе нам багато найменшим датком. Маємо надію, що ми таки за якийсь час збудуємо в себе святиню науки і не будемо гіршими від інших сіл. А потім може колись комусь і з Вас, дорогі Браття і Сестри, доведеться повернутись до рідного краю і побачити в нашому селі нашу гордість, збудовану Вами і нами.

Під тим умітцено печатку і підписи виділу і громадян.

Всі датки просять слати до рідного села на адресу: Олександер Ганущак,

Вповажані Родимці! Я отримав оту просьбу з нашого рідного села від виділу читальні „Просвіти" і передав її до нашого часопису „Свободи" в тій вірі, що Ви всі зрозумієте про що йде справа і допоможете збудувати в рідні селі Народній Дім. Якби хто хотів дальших інформацій чи переслати жертву на мої руки, то подаю свою адресу. Мені теж переслали уповновваження на збірку. **Дмитро Максимів,**
104 Marshall St., Elizabeth, N. J.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДРУГИЙ ІСПИТ УКРАЇНСЬКОЇ ЖІНКИ В АМЕРИЦІ.

Отсе прийдеться українському жіноцтву в Америці виказати вже другим наворотом свій поступ. Нагодою до цього буде Друга Конвенція Союза Українок Америки.

Перша конвенція СУА поклала перші фундаменти під нашу організацію. Фундаменти ті не могли бути, річ природня дуже сильні, бо й українське жіноцтво в Америці уявляло собою тоді ще слабо зорганізовану силу. Тепер обставини змінилися на краще. Досвід останніх трох років навчив нас добачувати ясніше все те, що не дає жіноцтву збудувати сильної організації. Ми бачимо, що ті перешкоди лежать таки в нас самих. Бо якби ми мали належне розуміння ваги такої організації, якою є Союз Українок, то сьогодні мали би ми централю у своїм власнім домі, малиб свій часопис і свої власні видавництва. І я вірю, що згодом до цього прийде. А щоби прийшло, то треба всім делеґаткам, що прийдуть на конвенцію, мати на увазі, що все те зможе вибраний уряд осягнути тільки тоді, коли всі відділи з централею гармонійно будуть працювати, коли її в усім морально й матеріяльно попруть і коли загал українського жіноцтва поставиться до діяльности Союза Українок зі щирістю, повагою і належним зрозумінням. Тому цього замало для СУ, коли відділи задержуватимуть з централею тільки такий звязок, що раз на рік вишлють вкладку чи евентуально делеґатку на наради. А таке воно буває досі. І то ще добре було, як відділи посилали, бо нераз і не два приходилося членицям головної управи на засіданню переводити між собою збірку, щоб покрити найконечніші видатки. Тому, як тепер плянуємо й проєктуємо, числімся з дійсними обставинами. Числімся з тим, що хоч як ентузіястично принято жіноцтво думку про заснування при СУ відділу „Українське Народне Мистецтво", то разом з тим є багато відділів, які ще й досі не зложили ні одного доляра на покриття коштів спровадження експонатів з краю. Всі ми тішимося, що ті наші експонати здобували всюди загальне признання серед Американців, але як мало тих, що подумали про те, що треба за них заплатити. В таких обставинах і найкращий уряд не зможе вести плянової роботи. Бо щоб її вести, треба послідовної допомоги з боку відділів СУ і всього нашого жіноцтва. Коли що не вдається нам в СУ виконати, то це діється головно тому, що нема потрібного попертя з боку загалу жіноцтва.

Ось тому треба, щоб на конвенції були самі досвідні делеґатки, добре обзнайомлені з обставинами, серед яких нам доводилося працювати. Треба, щоб вони знали недостачі і їхні причини, бо тоді доперва знайдемо способи, як поширити діяльність такої нам усім дорогої організації, якою є С.У.А.

Анастасія Вагнер.

АНГЛІЙСЬКЕ ОЗБРОЄННЯ

Англійський майор Карлтон-Гал написав більшу статтю на поручу тему в англійському журналі „Джорнел оф ді Роял Юнайтед Сервіс Інституше" число 515, яку ми подаємо в скороченому перекладі, бо думки, висловлені в ній, цікаві і для нас, недержавної нації.

Думка про розброєння показалась абсурдною. Теж саме можна сказати й щодо проєктів взаємних гарантійних пактів та інтернаціональних поліційних військ. Між тимчасом мусимо подумати, якими засобами і якого ступня поготівлями зможемо забезпечити собі мир. Світова війна, показала, що наші воєнні приготування в 1914 році були невистарчальними. Колиж часом говориться, що ми нині не є в стані поробити такі самі приготування або й більші, то на це треба відповісти, що або ми це зробимо, або загинемо безслідно.

Ми маємо коло 2 міліони безробітних. Знавці справи кажуть, що дуже тяжко є щонебудь з тою справою зробити на протязі найближчих десяти літ. Ми стараємось дати тим людям не лише засоби для життя, але і їх вичувати в ріжних фахах та дбати за їхні розривки. Також є фактом, що держава меншим коштом удержує одного вояка, ніж одного безробітного. Фаховий вишкіл можна перевести в армії може краще, як деінде. З усього призначеного на вояка гроша припадає 85—90% на технічне виряджання, цебто йде як заробітна платня в фабриках робітникам. Отже цей видаток зменшує безпосередно безробіття. Тому треба приняти, що збільшення воєнної сили не значно лише збільшилоб податок, або й то ні. Колиж навіть приняти збільшені числа за правильні, то і в тому випадку кошти удержання армії виносилиб значно менше, як кошти війни, яка застаалаб нас неприготованими, не враховучи сюди страт у людському матеріялі.

Яким же чином треба доходити до збільшення армії? Треба прямувати до такої ідеальної розвязки справи: 1) стандард двох сил на морі; 2) стандард одної сили в повітрі, 3) реґулярна армія такої сили, як у 1913 р. з узглядненням всіх змін, що зайшли з того часу, 4) територіяльна армія, так вишколена і зорганізована, щоб один місяць по проголошенні мобілізації вона моглаб йти в поле до бою. Вона повинна обіймати кождого здібного до зброї чоловіка.

Проти стандарду двох сил на морі підніматються ріжні голоси, які кажуть, що вже самого посідання відповідної скількости кораблів для забезпечення довозу живности є причиною війни. Лондонський договір не дає нам тої запоруки, а вашінгтонський договір ми підписали лише, тому, що були економічно слабі. Всежтаки дехто твердить, що віднявання того договору і будування фльоти є недоцільне. А поза тим всім ми інакше не можемо забезпечити собі мира.

Забезпечення торговельно-морських ліній може від нас відвернути найбільші небезпеки. Якщо ми не відійдемо від тої програми чистої оборони і не перейдемо до наступу, то на нас буде наступати ворог і то без великих страт. Наш протинаступ означає знищення ворожої торговлі, а тимсамим і шкодження нейтральним державам. Невтральні не дозволять собі на це і коли будуть себе досить сильними почували в спілці з ворогом, то будуть старатись нас задушити. Невтральний лише загрозою виповідження нам війни може примусити нас повернутись до чистої оборони. Колиж наші сили будуть всетаки перевищати сили ворога і невтрального разом, то тоді він іще подумає що йому зробити. Він або мусить остатись невтральним, або піти разом з нами. Таке було положення Злучених Держав у світовій війні, а завтра воно може бути інакшим.

Більшість думаючих людей є того переконання, що ми повинні позбутись лондонського договору, як не хочемо, щоб нас просто винищили. Щоб оминути війну або зробити її вибух неправдоподібним, треба позбутись і вашінґтонського договору. Ми потребуємо морської сили, яка булаб у стані протиставитись двом найблищим і найсильнішим морським потугам разом і рівночасно не лишати незабезпеченими наші торговельні лінії.

Є навіть і такі „поступовці", що вважають увесь гріш, виданий на будову кораблів, дармо викиненим, а спасення добачують у повітрі. Вони вважають стандард двох сил на морі з зайвий і стандард одної сили в повітрі за недосяжний. Їм треба відповісти, що жаден корабель у війні ще не був затоплений або серіозно пошкоджений, щоб аж вийшов з бою, повітряними силами, що літаки не можуть дальше оперувати, як 800 кільометрів від суші, що загаження з літаків ще не примінювано серіозно і примінення його є неправдоподібне, бо газові тенки для літаків є затяжкі та вкидці, що війну бактеріями з літаків вважають серіозні люди за неможливу.

Зовсім правильно треба ствердити, що Англія перестала бути островом через розвиток летунства. Алеж ця обставина узаджнює нас таксамо, як і наших сусідів, від повітряної зброї. Тому й вистарчає для нас стандард одної сили в повітрі. По заспокоєнні всіх потреб наших розкинених по світі частин держави ми мусимо мати змогу нароботи ворогови стільки шкоди, як це він може нам зробити. От це і все, що в мирних часах ми можемо зробити і приготовити.

У війні можна матеріяльну частину повітряної фльоти значно скорше поможити, як морську фльоту. Тому й треба в мирі дбати більше за морську фльоту. Зате в війні повітряні сили будуть вимагати скорого доповнення людського матеріялу. Найкраще бибуло, колиб кождий старшина, морський чи сухопутний, був вишколений у летунстві. Тоді малиб ми резерву, яка вистарчалаб і для війни. Також співпраця між повітряними, морськими і сухопутними силами булаб тоді краща.

Також домагання стану армії з 1913 року є для „поступовців" злишним, бо вони думають, що механізація армії зменшить потребу в скількости людського матеріялу. 10 вояків з модерною зброєю можуть виконати те, що 100 без неї. Тому кажуть вони, що армія потребує лише десяту частину того складу, який вона мала давніше. Це помилка, бо колиб таке мало місце, то булоб щось подібне перевелось і в часі після винайдення стрільного пороху. Армії булиб усе менші і менші і нині можеб булиб уже зникли з лиця землі. В дійсности остання війна велась масовими військами і до того знаменито узброєними. Також є дурниецею думати, що якакебудь країна вдоволиться технічними здобутками і поменшить персональний склад армії. Всі будуть масово далі вишколювати людей і давати їм у руки наймодернішу зброю.

Територіяльна армія має найбільше ворогів. При тому треба відмітити, що Англія є одинокою в Европі країною, яка не має обовязкової військової служби. Нам байдуже, чи ми приймемо прусьгу систему, чи може швайцарську. Іде про те, щоб у випадку війни кождий чоловік знав, що він має робити і де він має бути. До того він мусить мати повне забезпечення зброєю, одягом і харчами. Загальна військова служба дає урядові змогу поставити кождого чоловіка там, де він може найбільше зробити.

Як це буде зроблене в нас, тоді будемо забезпечені перед війною. Тоді з повним довірям у свої сили пошукаємо собі союзників. Франція і Японія були в минувшині нашими союзниками і нема причин думати, що вони не будуть ними в будучому. Але кождий союзник буде тоді нашим вірним союзником, як ми будемо сильні, бо лише дурні заключають союзи зі слабими.

Так думають про справи озброєння і мира Англійці. Не улягає сумнівови, що підхід до справи правильний і одиноко оправданий. А чи так думаємо ми?

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ШІКАГО, ІЛЛ.

Вистава українського народнього мистецтва.

В днях 20. і 21. квітня громадяни Кочани з Джолієт, Ілл., уладили в Шікаґо, в салі Товариства Українського Хору, чудову виставу. У величезній салі на довгих столах по середині і попід стіни були розложені гарно оправлені твори українського письменства, а на стінах висіли образи наших малярів-артистів.

Поміж збіркою наших книжок можна було побачити і давніші і новітні видання, такі як: випуски Червоної Калини, 7 томів Історії Михайла Грушевського, Струни Б. Лепкого, Збірник Памяти С. Петлюри, Дон Хуан і Розіта Черкасенка, Історія Української Літератури Возняка, Україна (по англійськи) Сендса, Літопис з Берліна за 1924, Шевченко як маляр Новицького, Листопадові дні Кузьми, Українська Енциклопедія, Світ Дитини, Нова Хата, Історія України-Руси Барвінського, Життя і Знання (місячник), Скит Манявський, Український Філятеліст, Прикраси Рукописів, Національний Музей за 1930 рік, Збірник Наукового Письменства, Дитяча Бібліотека Таранька. Всі ці книжки і сотки інших були гарно оправлені в шкіру в двох і трох кольорах.

На одному столику стояла прекрасна збірка українських почтових марок з 1918, 1919 і 1920 року. Попри це була велика колекція американських марок, а між іншим лист з Мамої Америки, яку відкрив адмірал Бирд. Цей лист ішов почтою півтора року.

Була тут велика збірка українських грошей та ріжних документів з війни, а також наші марки та німецький католог українських марок. А між іншим був цікавий лист, висланий з Москви до Берліна в 1922 р., на якім було за один міліон рублів марок.

Була теж велика колекція карток з ріжних географічних земель України, а між ними картка (Григорієва), яка представляє закарпатську Україну з нашим гербом, і за яку автор сидів у тюрмі в Чехословаччині.

Була збірка дереворитів п. О. Кульчицької; збірка виробів артиста Якібюка; збірка кераміки; збірка герданців зі скляних пацьорок та ріжні вироби з дерева.

На самій середині стояв довгий стіл, на якім було повно наших ручних вишивок, як: чоловічі і жіночі сорочки, обруси, пошивки, рушники, торбинки, краватки і скатерті. Було повно ріжних полотен, поясів та килимів. Найцікавішою була одна велика вовняно-шовкова хустка, виробу італійського, що має сто років. Це є старинна памятка трох ґенерацій родини Кочанів.

На іншому столі була збірка з минулої світової війни. Були тут ріжні мечі, шаблі, патрони, бінокль та образці. А між цим у кольоровому горщечку стояла грудка землі з гори Маківки і жмут трави. При кінці стола стояли гуцульські люльки, писанки, кремінь і кресало, медаля митрополита Шептицького, стара банька від нафти і старий свічник.

На одній стіні висів образ святого Івана, величини 16x16, мальований оливною фарбою на полотні з підписом „І. Торак — 1710 р. — Ґаліція". На другій стіні висіли 26 ріжнородних образів шікаґовського артиста Михайла Дарковича. Дишу фаховому критикови написати рецензію про ці малюнки. На стіні при самих дверях висіла прекрасна колекція із пятнацятьох образів артиста М. Бутовича з Европи.

Вступ на салю був 25 центів від особи, а ввесь дохід громадяни Кочани призначили на Український Музей у Чехословаччині.

Пан Йосиф Кочан зробив би Українцям велику прислугу, якби так обїхав зі своєю колекцією більші українські центри в Канаді й Америці.

Д-р Г. Ґ. Скеґар.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ.

Діти в память Шевченка.

Хоч пізно, та всетаки годиться згадати і про відсвяткування свята Шевченка в нашій громаді під ч. 47. Говп вул. дня 17-го березня ц. р. А годиться згадати про це свято тимбільше, що було воно дуже інтересне, бо це перший раз в історії міста Пасейку заряджено того року свято самими дітьми рідної школи. Таких свят ми повинні давати більше, по ріжних містах, щоб діти наші тим способом училися любити Шевченка і пізнати його творчість.

Був концерт, а також представлення: Вінок на могилу Шевченка (в переробці М. Степанчука). В концерті були пісні: Реве та стогне (українською й англійською мовою) Учітеся, Ой ходить сон, Мати долю колихала, Ревуха, Гей Січ іде, Віє вітер. Найкраще враження на присутніх зробив „Заповіт" Шевченка і гарне вступне слово, виголошене П. Голутяком. Реферат українською мовою сказала Анастасія Сметана, а англійською мовою С. Процович. Оба реферати були вірвані і зрозумілі.

Були і деклямації та соля і дуети. Виступав також дівочий хор молодого сестрицтва числом 35 дівчаток і на три, й на чотири голоси віддав вязанку відповідних до свята пісень. Всі пісні були при акомпаніменті пяна панночки Ірисі Мусійчук.

Концертом управляв о. С. Мусійчук. Чудово виглядав образ Шевченка, убраний у вишивки, а вкруг нього 85 діточок школи, всі в українських строях. Присутні зворушені були цим образом до сліз. Можна сміло сказати словами Віри Лебедової:

„Ах, коли вже і дітвора
До борні гартує сили,
То спокійно можу нині положитись до могили.
Бо з малих тих борців вийдуть, що, трудячись до загину,
Від вод Дону поза Вислок відбудують Україну".

Гість.

РАРІТАН, Н. ДЖ.

У січові ряди.

Вже довший час наша громада ждала на ту хвилю, коли то в нас, як і в інших місцевостях, повстане Чорноморська Січ. Ми мали нагоду вже нераз бачити Чорноморську Січ при ріжних виступах, а навіть і у нас, на Листопадовому Святі, де Січовики дуже гарно понисалися, виставивши живий образ Українських Січових Стрільців з крісами в руках враз з промовою організатора С. Фіка. Бачили ми, що Січовики на всі запрошення дуже радо зявляються і помагають безкорисно, де лиш просять їх помочі. І це було причиною, чому й ми хотіли мати в себе подібну організацію. Вже від довшого часу проводилось листування в тій справі й вкінці наші мрії сповнилися.

Дня 31. березня ц. р. відбулись у нас організаційні збори для заснування нової Сотні Чорноморської Січи. Збори відбулася в Українськім Народнім Домі в Раритан під проводом предсідника Миколи Попадюка, який у короткім слові обяснив ціль прибуття організаторів Чорноморської Січи. Зі зрозумінням поважної справи попросив вислухати бесідників та приступити до діла, як і інші громади. Опісля промовив до слова командант Д. Т. Білецького.

Пан Д. Білецький переповів події світової війни, а зокрема наші визвольні змагання, до яких ми не були як слід підготовані, та в яких не було одного ціненого проводу. Та щоб і інші наші змагання не прогавити, мусимо приготовлятись до нового зриву, мусимо видобути з себе всі ціннощі, які є в нас самих, не покладаючи надій на чужу поміч. Мусимо приготовити себе до державного апарату, щоб у слушний час заняти своє місце на державній службі. Його щиру промову принято оплесками.

Після нього почав говорити молодий студент медицини, Іван Геба як санітарний референт головної команди. Він говорив по англійськи й у своїй промові окреслив докладно історію Січей іще в козацькій добі, опісля у визвольних змаганнях та організаційну схему теперішних Чорноморських Січей в Америці. Його промова полонила наші молодечі серця. Хоч ми роджені тут, то по так гарних промовах ми відчули, що належимо до великої 45-міліонової нації, та що ми не смієм пропасти для неї. Зрозуміння його промови виявилось у рясних оплесках.

Треба зазначити, що на збори приїхали також Січовики в одностроях з Нюарку, разом із своїм сотенним В. Фейлом, який також мав промову до старших.

По тих промовах приступлено до вибору старшини. Вибрані: П. Причка, сотенний; Н. Семчишин, заст.; М. Данилюк, касієр; Анна Бригіда, писарка.

На закінчення гром. Попадюк подякував усім за присутність. Потім відспівано національний гимн.

Анна Бригіда.

М. Костишин.

ТУТ І ТАМ

Тут край свобідний, золотий,
Манить, мов чар мами-природи.
А там, де вреться дух живий,
В кайданах сковані народи.

Тут сонце світить, тихий рай,
Доля однако всім сприяє.
А там, де милий рідний край,
Неволя жертви забирає.

Тут кождий рівний, кождий брат,
Одна повага, людскість, шана,
А там лиш стогін ввесь зза крат
За слово правди проти пана.

Тут все свобідне, де глянеш,
Волі панує дужа сила:
Однак недолю як стрінеш —
У неї також вільні крила.

Свобідно летить, не квилить,
Часом під вечір, часом з ранку;
Нищечком кітті як вліпить,
В момент вдавить за горта́нку...

Хоч край свобідний, золотий,
Манить, мов чар мами-природи,
То серце рвесь, де дух живий,
Там, де заковані народи.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний член тов. Дністер, від. 361 У. Н. Союза, складаю щиру подяку головним урядникам нашої організації за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $75, котрі стали мені великою поміччю у моїй недузі. Також дякую місцевим урядникам і членам, що мене відвідали у шпиталю і дома, а також за жертву, яку зложили мені на допомогу в товаристві.

И. Катулька.

Йоган В. Бределет.

ЗНАЙДЕНІ РІЧИ

(Гумореска. З голяндського).

Браксови було вже того забагато. Чи то сьогодні роблять наступ на поліційний комісаріят? Вже три години стояв він без упину при віконці знайдених річей, а кінця все ще не видати було. То подобало на таке, начеб люди тепер усе губили: баньки від молока, пасма волосся, цілі кози. Він геть утратив гумор. Що це за становище? Саме позбувся якоїсь жінки, що цілісеньку годину падькала за якимось медальйоном з портретом батька сестриного першого чоловіка, а тут уже друга розсілася, якась кремезна жінка, справжня опиратиця. Гм, годі було сподіватися щонебудь доброго!

— А ви? — спитав Бракс коротко урядовим тоном, а що не дістав відразу відповіди, додав: — Парасолю, торбинку, чи може...

— Ах, мій пане, — стала лементувати жінка — мені так недобре. Чи не моглаб я дістати склянку води? Ви певно знаєте, вчора вечором оставила я в стріткарі мого чоловіка й ви певно не повірите, він усе ще не вернувся. Що мені тепер робити? Я прийшла до вас порадитися...

Вона тяжко зітхнула та гляділа благально на управителя знайдених річей".

Цей довго не вірив своїм вухам. То був уже вершок! Коли з чимсь таким заходили до нього! Та зараз знову став службовцем і спитав поважно:

— А як він виглядає?

— Гм, доволі боязливий з вигляду, покірний тай...

— Гм, я так відразу й уявляв собі його. А спеціяльні знаки?

— Прошу не гніватися... Під лівим раменем жовта бородавка з волоссям.

— Тут ніхто не віддав його, — закінчив Бракс коротко цілу справу. — Прошу, хто дальший? — А до себе самого пробурмотів: — Та колиб ми й справді мали його тут, то я мав би зрадити нещасного? Яж був також жонатий!

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. Вільна Україна, від. 152, повідомляє, що місячні збори відбудуться в середу, 8-го травня, в годині 8-мій ввечір. Просимо всіх прибути, бо є дуже важні справи до обговорення. — Теодор Гладкий, предс.; І. Бакун, кас.; С. Присяжний, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Вільних Козаків, від. 316, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в четвер, 9-го травня, точно в годині 8-мій ввечір. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо є деякі справи до порішення. Пригадуємо довгуючим членам, щоб вирівнали свою залеглість, бо в противнім разі будуть суспендовані. Просимо тих членів, що ще не виміняли старих грамот на нові, щоб цего місяця принесли старі грамоти на збори та перейшли на новий рід обезпечення. — В. Гурянський, секр.

АЙРОНДЕКВІТ, Н. Й. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 289, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в пятницю, 10-го травня, в годині 7-мій ввечір, в українській гали на Норт Гудман. Просимо членів прибути на ті збори в означений час, бо маємо важні справи до полагодження. — Н. Головка, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. Укр. Січ, від. 59, повідомляє членів, що збори відбудуться 10-го травня, точно в годині 7:30 ввечір, під ч. 30 Біч ул. Просимо членів прибути на збори, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени повинні хоч раз вирівнати свої місячні залеглости. Не зволікайте з місяця на місяць, бо відтак багато платити і тим припиняється робота урядників. — Дмитро Чарнявський, пр.; Мартин Шиманський, скарбник; Леонтій Бих, секр.

ҐЕРИ, ІНД. Відділ 100 повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 12. травня, в годині 2-гій пополудні, в Ґери Нейборгуд Галі, 1700 Адамс ул. Напоминаємо тих членів, котрі довгують, щоб прийшли на збори і вирівнали свою залеглість. Просимо всіх членів прийти на збори, а хто не може, нехай передасть свою вкладку, бо секретар не буде приймати вкладок поза галею. Члени, котрі мають позички чи то з Товариства чи з У. Н. Союза, зволять полагодити ту справу на цих зборах, бо інакше уряд не буде відповідальний за наслідки. Крайня пора вже хоч раз на рік зійтись усім і полагодити справи, які не можуть бути дальше проволікані. — Стефан Стецик, предс.; Гр. Лавровський, кас.; А. Цебак, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 220, повідомляє, що звичайний мітинґ відбудеться в суботу, 11. травня, в годині 7:30 ввечір точно. Просимо всіх членів прибути на час. Взиваємо тих членів, котрі ще не змінили своїх старих грамот, щоб були ласкаві принести їх з собою на мітинґ і виміняти на нові, бо це остання нагода виміняти грамоти. Довгуючі члени зволять вирівнати свої залеглі вкладки цього місяця, бо слідуючий мітинґ буде піврічний і кождий член мусить вирівнати свої вкладки, бо інакше буде суспендований. — В. Саган, предс.; П. Болдий, кас.; Гр. Гарасим, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. У. Н. Союза, від. 292, подає до відома усім своїм членам, що збори відбудуться в неділю, 12. травня, в годині 12:30 вполудне, в гали парохіяльній при Кліперт ул. Просимо прийти на час, бо урядники будуть на гали найдовше до 2-гої години. Хто не прийде до 2-гої години до галі, нехай не йде вже на галю, бо всі йдемо на свято відкриття бюсту Тараса Шевченка. Просимо, щоб кождий старався заплатити свою вкладку на час. — Іван Форись, предс.; Ілія Андрусевич, кас.; Петро Кізел, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Петра і Павла, від. 102, повідомляє всіх своїх членів, що мітинґ відбудеться в неділю, 12. травня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній на Калидж і В. 7-мій ул. Кождий член повинен обовязково явитись, бо є дуже важні справи. Довгуючі повинні вирівнати свою належитість, бо в противнім разі будуть суспендовані. Члени повинні подбати про нових членів, тому приводіть своїх знакомих. Ще остається 6 членів на старім роді обезпечення, тож просимо тих членів принести свої старі грамоти і переписатись на нові. Це конечно треба зробити цього місяця. — Юрій Гірняк, пр.; Д. Дорош, кас.; Микола Бусько, секр.

ТАРЗАН І ПРОЛЕВ. (19)

Коли виправа рушила в дорогу, Американці й Араби створили сторожу; але відділ, що прорубував дорогу, складався виключно з Американців. Араби хотіли битись, але не хотіли працювати; це вони вважали нижче своєї гідности. Кождий мався на обережності, бо Басути вже доказали, що вони вміють нападати несподівано й тихцем.

Валка посувалася поволі вперед. Рубачі, непривиклі до роботи, мучилися скоро під спекою рівникового сонця. Дорога отвиралася так поволі, що їх аж збирала розпука. Виглядало, немовби пуща завидувала їм кождої пяди. Директор Ормен працював зі своїми людьми, мащируючи попереду інших, або махаючи сокирою.

Незадовго перед ними показалася велика поляна. Майже без дерев, вона була вкрита вся високою травою, що сягала далеко повище голови високого чоловіка. „Тепер ми поїдемо скорше! Скачіть на вози!" — крикнув Ормен до рубачів і сторожів. „Тепер наші напасники нас не будуть непокоїти, бо тут нема дерев, щоб їх ховати!"

І валка виїхала на отверте поле довгою колюмною. Цілу компанію оживив настрій полекші від придушення, яке панувало серед валки, як вона посувалася поволі густим лісом. Нагло, коли останній віз виїхав з ліса, з густої трави на них посипалися стріли та піднялися дикі крики.